

# SHRNUTÍ STANOVISKA OMBUDSMANKY UK

## PODNĚT č. 83/2025

### Předmět

Podavatel, bývalý zaměstnanec, se obrátil na univerzitní ombudsmanku v záležitosti údajného problémového chování svého nadřízeného související s konzumací návykových látek a potažmo rizikem, že tyto látky jsou nabízeny také studujícím Univerzity Karlovy.

Podavatel ve svém podnětu rovněž popsal údajné navazování problematických intimních vztahů se studujícími ze strany nadřízeného.

### Vyhodnocení podnětu a širších souvislostí případu

Podnět byl šetřen v součinnosti s podavatelem podnětu, dále s nadřízeným podavatele (obviněného akademika), s vedoucími pracovníky dané fakulty a příslušné katedry. K podnětu se dále vyjádřila skupina složená ze současných studujících a absolventů fakulty.

Podavatel poskytl ombudsmance písemný popis podnětu, ten dále rozšířil o ústní vyjádření a další písemnou komunikaci.

V obdrženém podnětu byla identifikována rizika související s konzumací návykových látek při výkonu práce, jejich šířením ve vzdělávacím prostředí a možným zneužíváním autority vyučujícího. O obsahu podnětu bylo informováno vedení příslušné katedry. Obvinění vůči nadřízenému bylo vyhodnoceno jako závažné a znepokojující; vedení fakulty přislíbilo ombudsmance plnou součinnost při dalším postupu. Současně se s obviněným neprodleně setkalo a vyžádalo si jeho vyjádření k situaci.

Na základě obdrženého podnětu, vyjádření dotčeného akademického pracovníka a svědeckých výpovědí studujících a absolventů bylo provedeno posouzení rizik souvisejících s možným zneužíváním autority vyučujícího, užíváním návykových látek v akademickém prostředí a narušováním profesních hranic mezi akademickými pracovníky a studujícími.

V rámci šetření se **neprokázalo tvrzení, že akademický pracovník aktivně nabízel či vnucoval návykové látky studujícím nebo spolupracovníkům**, ani že by k jejich užívání docházelo v pracovním prostředí či v přímé souvislosti se studiem. **Obdobně nebyla prokázána tvrzení o navazování intimních vztahů se studujícími**. Svědecké výpovědi se v těchto aspektech ukázaly jako konzistentní a neindikovaly přímé ohrožení studujících ze strany dotčeného akademického pracovníka.

Současně však šetření odhalilo **několik významných rizikových oblastí**, které přesahují rámec individuálního podnětu a mají širší institucionální relevanci.

První z nich se týká **hranice mezi soukromou a profesní rolí akademického pracovníka**. Přestože aktivity probíhající mimo formální výuku nemusí být přímo organizovány institucí, přítomnost akademika ve vztahu ke studujícím i v neformálních situacích vytváří asymetrii

moci a odpovědnosti, která nezaniká ani v neformálním či společenském kontextu. Akademický pracovník nese určitou profesní identitu a reprezentuje instituci i mimo výslovně pracovní rámec. Právě v těchto situacích se může rozostřovat hranice mezi volnočasovou aktivitou a aktivitami implicitně navázanými na studijní prostředí, což může vytvářet prostor pro rizikové chování a nejasná očekávání.

Druhou významnou oblastí je otázka **rizikového trávení volného času a obecněji kultura neformálních setkávání**, v nichž se mohou objevovat návykové látky. Zjištění ukazují, že jejich přítomnost nebyla vázána na přímou iniciativu akademika, nicméně samotná tolerance či normalizace takového prostředí může představovat riziko, zejména v situaci, kdy jsou přítomni studující. Ombudsmanka proto považuje za důležité akcentovat preventivní dimenzi a potřebu jasnějších očekávání ohledně profesního chování akademických pracovníků v neformálním kontaktu se studujícími.

Třetí, a z hlediska systémového nejvýznamnější oblastí, je **otázka vztahových hranic mezi vyučujícími a studujícími**. V průběhu šetření opakovaně zazněla svědectví, že v prostředí dané katedry mohou být intimní vztahy mezi akademickými pracovníky a studujícími dlouhodobě přítomné a v určité míře normalizované. Z výpovědí vyplývá, že tato praxe bývá některými aktéry vnímána jako dlouhodobě tolerovaná či obhajovaná. Přestože tato zjištění nesouvisejí s původním obviněním vůči dotčenému akademickému pracovníkovi, představují závažné systémové riziko pro bezpečný průběh studia a výkonu práce.

Intimní nebo jinak asymetrické vztahy v prostředí, kde existuje mocenská nerovnost, mohou narušovat rovnost podmínek, oslabovat důvěru ve spravedlivost akademického prostředí a vytvářet tlak na studující, kteří se nacházejí ve zranitelnější pozici. Ombudsmanka proto považuje za nezbytné tuto oblast reflektovat nikoli jako individuální selhání, ale jako institucionální téma vyžadující jasné vymezení hranic a otevřenou diskusi o profesních standardech.

Šetřením nebyla prokázána původní tvrzení o přímém ohrožujícím jednání vůči studujícím ze strany dotčeného akademického pracovníka. Současně však šetření odhalilo širší systémová rizika související s nastavováním profesních hranic, kulturou neformálních vztahů a vymezováním odpovědnosti akademických pracovníků vůči studujícím, která je vhodné dále institucionálně reflektovat.

Na základě výše uvedených zjištění ombudsmanka formuluje následující doporučení.

### Stanovisko

Na základě výše uvedeného hodnocení je doporučeno jednotlivým zúčastněným stranám podnětu přijmout následující opatření:

#### 1. dotčenému akademikovi:

- a) důsledně reflektovat hranici mezi soukromou a profesní rolí při kontaktu se studujícími a vyvarovat se situací, které mohou vést k rozostření profesních hranic nebo k vnímání mocenské nerovnováhy;
- b) zachovávat akademickou identitu a profesní odpovědnost i v neformálních setkáních se studujícími a předcházet prostředím, v nichž se objevuje rizikové chování, zejména v souvislosti s návykovými látkami.

2. vedení katedry:

- a) otevřít a systematicky vést diskusi o profesních hranicích mezi vyučujícími a studujícími a jasně vymezit očekávané standardy chování;
- b) aktivně předcházet situacím, které mohou narušovat rovnost a bezpečí ve studijním prostředí, zejména tam, kde dochází k prolínání osobních a pracovních vztahů.

3. vedení fakulty UK:

- a) reflektovat výše uvedená zjištění jako systémová témata a posílit institucionální rámec prevence rizikového chování, včetně vzdělávání, metodické podpory a jasnější komunikace profesních očekávání vůči akademickým pracovníkům;
- b) systematicky a vhodnými prostředky podporovat kulturu bezpečného prostředí, v němž je možné včas otevírat eticky citlivá témata a předcházet jejich eskalaci.

Datum vyhotovení vlastního stanoviska: 26. 2. 2026